

8. Народна освіта, наука і культура в Українській РСР: Статистичний збірник. – К.: Статистика, 1973. – 340 с.
9. Сергійчук О.М. Вища школа України в умовах лібералізації суспільного життя 1953-1964 рр.: дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 «Історія України» / Олена Миколаївна Сергійчук. – Переяслав-Хмельницький, 2002. – 229 арк.
10. Сидорчук Т.Г. Підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів через аспірантуру в Україні (1920-і – 1970-і роки): дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.01 «Історія України» / Тетяна Геннадіївна Сидорчук. – Запоріжжя, 1998. – 239 арк.
11. Огнев'юк В.О. Осягнення освіти: Підсумки ХХ століття / В.О. Огнев'юк. – К.: Навч. книга, 2003. – 111 с.
12. Шакалюк А.И. На принципах централизма. Подготовка кадров национальной интеллигенции в СССР 1951-1958 гг. – К.: Наук. думка, 1975. – 127 с.

Аннотация

Отражены основные тенденции развития высших педагогических заведений образования Украинской ССР в период реформирования образования М.С. Хрущевым; представлена система высшего педагогического образования Украины второй половины ХХ ст., которая формировалась в условиях реформирования образования и под пристальным контролем партии.

Ключевые слова: высшая школа, система высшего образования, образование, университет, учителя, период хрущевской "оттепели", исторические условия, подготовка учителей, реформирования, структурная перестройка.

Annotation

Basic progress of higher pedagogical establishments of formation of Ukrainian SSR trends are reflected in the period of reformation of formation of M.S. By Khrushchev; presented system of higher pedagogical education of Ukraine of the second half of XX of century that was formed in the conditions of reformation of education and under intent control of party. In modern scientific literature there is understanding of basic processes and tendencies of characteristic for the second half of XX century on issue of history of higher pedagogical education of Ukrainian RSR.

From middle XX of century the period of khrushchov's'koyi "thaw", that was accompanied by reformation of all spheres of public life, including educations, began in Ukrainian SSR. Politics in industry of higher pedagogical education in the second half of XX of century was straight related to the acceptance in 1959 by a law "On strengthening of connection of school with life and about further development of the system of folk education in UKRAINE". The necessity of alteration of the system of preparation and retraining of teaching and leading pedagogical shots appeared. A question became central about polytechnic preparation of teachers, directors and heads of the teaching department of schools, expansion of them polytechnic range of interests.

On territory of Ukrainian RSR on the end of 50th the 26 regional operated and 2 municipal institutes of perfection of qualification of teachers. Before work with teachers the research institutes of AS of UKRAINE and higher educational establishments were attracted.

Keywords: higher school, system of higher education, education, university, teachers, period of khrushchov's'koyi "thaw", historical terms, preparation of teachers, reformation, structural alteration.

СУЧАСНА МЕДІАКУЛЬТУРА : ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ У КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНОМУ ВИМІРІ

У статті у культурно-історичному вимірі аналізується феномен медіакультури. Автор усучасному дискурсі в контексті концепції субкультури задує основні аксіологічні і соціокультурні рефлексії медіакультури, окремі особливості ментальної парадигми її субкультур.

Ключові слова: інформаційна культура, медіакультури, інформаційна культура особи, субмедіакультури, культура, субкультура, культурологія.

Поняття сучасної медіакультури тісно пов'язане із новим напрямом – «медіасубкультура», яку на сучасному етапі поняття розглядають у різних контекстах роботи із медіатекстами, користуванням інформаційно-комунікативними технологіями, створення медіапродукту, медіатворчості, навіть формування готовності до життя в інформаційному суспільстві.

Сучасне життя в інформаційному суспільстві вимагає розвитку особливих здібностей людини (критичного мислення, інформованості, інтелекту, щирості, комунікабельності, відкритості, доброзичливості тощо). Медіасубкультура, особливо на професійному рівні, дозволяє отримати знання у сфері алгоритмів пошуку інформації, створення інформаційних ресурсів, використання та розпорядження ними тощо. У сучасних реаліях особливого значення набуває український спектр медіакультури. Актуальною є проблема захисту вітчизняного медіаполя та ширше – розвитку української медіакультури, причому не лише за мовою, а за сутністю (проблеми української національної ідеї, ідентичності, національного світогляду, традиційних цінностей тощо). У всесвітньому просторі медіакультури можна розглядати власну національну медіакультури і як українську субмедіакультуру.

Мета даної статті – розглянути проблемні питання медіасубкультур та запропонувати теоретико-методичні підходи до інноваційних субкультур.

У дослідженнях А. Арнольдова, В. Давидовича, М. Когана, Е. Маркаряна, В. Межуєва, П. Толочка, В. Толстих та інших культура є досить багатомірним об'єктом. Загальна проблема потреб (а серед них важливе місце посідають культурні проблеми медіакультури) висвітлена у працях таких відомих психологів, як: Л. Божович, А. Здравомислов, А. Маргуліс, Л. Рубіна, П. Рудик та інших; філософів – М. Киященко, О. Семашка, В. Селіванової та інших.

Довгий час медіакультура осмислювалася як реальність масової культури, але розвиток інформаційного суспільства, – продуктом якого вона є, – змінив трактування даного терміну. Важко переоцінити значення багатовекторних взаємозв'язків, взаємозалежностей і взаємовпливів медіакультури, а у її складі й медіасубкультур та інформаційно-комунікативних технологій для формування патріотичного українського і загальносвітового інформаційного суспільства, світу інновацій, українського сегменту у неоцивілізації глобального інформаційного простору.

Дослідження 50-60-х років у галузі кібернетики викликали надзвичайний інтерес до інформації, як такої, процесів її пошуку, відбору, зберігання та розповсюдження. Теорія інформації – це не лише розділ кібернетики, адже В. Цимбал зауважував, що «теорія інформації вивчає кількість інформації у повідомленнях безвідносно до їх конкретного змісту, так як процес формалізації і механізації передачі інформації не передбачає змін у змісті повідомлень» [13, с. 5]. У період 70-х, 80-х рр. ХХ ст., коли у поле зору дослідників потрапляють проблеми характеристики інформації як стратегічного ресурсу, фундаментального виміру сучасної техногенної цивілізації, все більше звертається увага на змістові якості інформації, її значення для процесу створення нових знань, нових інформаційних ресурсів. Стрімка інформатизація суспільства у 80-90-х рр. ХХ ст. породила деяке переакцентування в системі культурних цінностей. Особливо це стає актуально після Євромайдану 2014 р. Неординарні ситуації потребують творчого підходу до розв'язання нестандартних завдань та проблем. Постало нагальне питання осмислення інформаційного та субкультурного підходів.

Субкультурна концепція

отримала підтримку школи київських культурологів та провідних істориків України, серед яких такі відомі професори, доктора історичних наук, як В. Король, В. Орленко, Н. Щербак та інші [12, с. 2]. Розвиток субкультурології підтримала і доктор історичних наук О. Салата [12, с. 2]. Концепція субкультур, поряд з трудовою, ігровою та психоаналітичною, підкреслює багатолінійні і різнофакторні коди в різних культурних полях. Як приклад, можна згадати різні ступені особистісного, соціального і культурного зростання. Наочний – це вікові переходи: з субкультури дитинства в підліткову субкультуру, з підліткової субкультури в юнацьку субкультуру, з юнацької – в молодіжну і т.д. (з професійними, національними, регіональними та іншими особливостями). Тим більше, що і

праця, і гра припускають елементи, але при цьому включають свідомість і цілі масиву субкультурних елементів і частин. Можна культуру і життя розглядати крізь призму праці або гри, але не менш логічно і закономірно розглядати їх в контексті масиву субкультур. Субкультури в порівнянні з монофункціональністю (праця, гра тощо) мають більш комплексний і багатоелементний характер (атрибути, традиції, цінності, норми, символи і т.д.). Настав час затвердити у понятійно-категоріальному апараті термін субкультурна особистість, «*homo subculturus*».

Серед великого масиву субкультур особливе місце має субмедіакультура. При цьому, по-перше у сучасних культурно-історичних реаліях треба чітко розмежувати різницю двох ключових для нашого дослідження понять: «медіакультура» та «субмедіакультура». Якщо про медіакультуру написано десятки праць і цей термін набув загального вжитку у сучасному понятійно-категоріальному апараті багатьох наук, то термін «субмедіакультура» у науковому тезаурусі є відносно новим, принаймні він є маловживаним. У спрощеному, уторованому вигляді співвідношення між поняттями «медіакультура» та «субмедіакультура» є таким, як і між поняттями «культура» та «субкультура». По-друге, треба відзначити суттєву варіативність поглядів та підходів на питання самої медіакультури [12]. По-третьє, необхідно враховувати те, що при подальшому розвитку такого нового напрямку, як теорія та історія субкультур у ньому все більше місця має відводитись медіасубкультурі (або медіасубкультурам). По-четверте, у проблемі медіа субкультури, як і у теорії субкультур взагалі виникає певна колізія, – строкатість та багатоманітність медіасубкультур (як і, відповідно, субкультур взагалі). Згадаємо, що, наприклад, під кримінальною субкультурою мається на увазі масив різноманітних субкультур ворів, шахраїв, грабіжників та ін. Таким чином, проблема одна-множення у проблемі медіасубкультури, як і у теорії субкультур взагалі, потребує подальших досліджень, певної уніфікації та загально визнаного узгодження.

Серед завдань медіасубкультури – розуміння медіатекстів, вилучення та використання інформації із медіапродукту, готовність до творчих, навчальних, рекреативних видів діяльності у медіасередовищі. Формування субмедіакультури особи відбувається у рамках медіакультури, яка дає необхідні знання, вміння та навички із сприйняття і передачі інформації, її аналізу та оцінювання, готовності до творчої діяльності у медіасередовищі. Розглядаючи субмедіакультуру як феномен інформаційного суспільства,

осмислюємо її через реальність масової культури і через комплекс медіа, який складає феномен культури та систему комунікаційних технологій. Вони створюють обличчя сучасної техногенної субцивілізації. Медіасубкультура, як категоріальне поняття у середині медіакультури, у процесі свого еволюційного розвитку отримують трансформаційні зрушення.

Тенденція захоплення технічною стороною справи зумовлює те, що нові інформаційні технології перетворюються на самоціль, а людина розглядається лише як додаток до соціально-технічної інформаційної системи, а не як суб'єкт свідомої, творчої діяльності. У зв'язку з цим гуманітарні, – особливо субкультурні (субкультури програмістів, комп'ютерщиків, хакерів та ін.), – проблеми, що стосуються процесу інформатизації сучасного суспільства, заслуговують на більшу увагу. Людина не повинна перетворитись у підлеглу субсистему комплексу машинних «істот» роботизованої постцивілізації.

Для цього необхідний духовний, культурологічний, естетичний, мистецтвознавчий та інший позатехнічний людський розвиток, зокрема художній [4, с. 113-132]. Конструктивний розвиток медіасубкультури підвищує духовний потенціал, загальну культуру, сприяє зростанню гуманності й взаєморозуміння. При правильному використанні медіасубкультура впливає комплексно на розум та серце, сприяє формуванню цілісної, духовно розвиненої особи та розвитку альтернативних поглядів.

Деякі з положень концепцій інформаційного (постіндустріального) суспільства, що розглядають певні зміни в акцентах розвитку особи, спрямували напрями теоретичного обґрунтування. Так, Д. Белл наголошував на актуалізації теоретичного знання, яке стає основним джерелом інновацій і технологій [14]. А. Тоффлер прийшов до висновку, що управління в інформаційному суспільстві вимагає нестандартизованих рішень і потребує від людини здатності до свободи дій, оцінки, судження [16]. Дж. Несбітт та інші вчені підкреслювали необхідність поєднання розвитку «високих технологій» із вдосконаленням людської особи, її можливостями, духовними запитами тощо як одну з головних рис інформаційного суспільства [8; 15]. Поглиблюються протиріччя між цивілізацією і культурою (у вузькому розумінні – між добробутом і бідністю, між розкошами і злиднями). Цей процес є глибоко суперечним і діалектичним. Формується нова, у т.ч. нова українська (особливо після звільнення від тиранії В.Януковича і його

сатрапів), інформаційна культура суспільства нового, справді незалежного українського суспільства.

Сучасна інформаційна техніка, найновіші технології разом з книгодрукуванням та різноманітними системами зв'язку складають простір інформаційної культури і субкультури суспільства. У сучасних умовах ускладнюється процес розв'язання проблеми формування особи, «під впливом прогресуючої технологічної експансії людство постійно стикається з тим, що не завжди усвідомлюється інша грань людської сутності, а саме – відтворення й розвиток роду морального» [6, с. 9]. У зв'язку з цим нагальною потребою стає гуманізація. Проблему становлення сучасного інформаційного простору за умов гуманізації суспільства слід розглядати як проблему формування й розвитку особи. Інтелект людини, рівень її духовної та інформаційної культури сьогодні відіграє головну роль. Головним чинником їх формування стає саме культурно-інформаційний простір з його когнітивними механізмами і структурами, найновішими технологічними досягненнями, сучасними засобами масової інформації [3]. Суспільство за допомогою культури змінює ієрархію цінностей у собі, трансформуються і потреби, у т.ч. потреби інформаційні. Специфічною рисою інформаційних потреб є їх універсальність, оскільки в них знаходять відбиття деякі сторони інших потреб.

Культурно-інформаційні потреби – це особливий стан особи, зумовлений усвідомленням нею на основі самопізнання ситуації власного незадоволення реальним результатом впорядкованого відображення у вигляді відомостей про культуру людства, необхідних для її життєдіяльності та усунення цієї незадоволеності. Згідно історичному та культурологічному підходам у сучасному понятті культури фіксується «загальна відмінність людської життєдіяльності від біологічної форми життя; якісна своєрідність історично конкретних форм людської життєдіяльності на різних історичних етапах, у різні історичні епохи; специфіка життєдіяльності, поведінки, свідомості людини у різних сферах життя (суспільного); особливості культури в залежності від суб'єкту (її носія) – особиста культура, молодіжна культура, масова культура, елітарна культура» [1, с. 82]. Об'єкти ці існують коеволюційно, взаємно доповнюють одне одного, підлягають взаємовпливу.

Характерними стають інтенсивні інтеграційні процеси, які спонукають до появи суттєвих якісних змін. Відомий філософ Ортега-І-Гассет у своїй праці «Тема нашого часу» розглядає культуру і життя як взаємодоповнюючі

реальності, які поодиноці є однобічностями, згубними для людини. Узагальнюючи імператив культури і життєвий імператив, Ортега-І-Гассет приходять до висновку: життя повинно бути культурним, але й культура зобов'язана бути життєдіальною [10, с. 22]. Зростає сама смислова навантаженість понять культури і субкультури (у т.ч. альтернативних), що у повній мірі відповідає масовим зрушенням у світосприйманні у цей час, поєднанню цінностей культури (істина, мораль, краса, закон) й цінностей життя (здоров'я, природність, сила, успіх, спорт тощо). Підкреслюється «здатність культури до самовідтворення й самооновлення, до свободи, до вільного визначення цілей життя» [9, с. 316]. Особистісне начало настільки відповідне до самої сутності культури, що по суті «особистість є такою формою людського буття, в якій реально здійснюється синтез культури й яка через це є найбільш дійовим механізмом її саморозвитку» [9, с. 318].

В контексті нового гуманізму свобода сприймається й витлумачується як ствердження партнерських відносин між людиною та зовнішнім щодо неї буттям – природою, цінностями іншої культури, тілом самої людини. Така свобода у царині людських взаємин здійснюється як взаємне прийняття на грані розуміння й порозуміння, породженого безпримусовою комунікацією.

Для процесу розвитку людини важливо враховувати конструктивні та деструктивні потреби, адже є «потреби реальні й ілюзорні, спотворені (гіпертрофовані); нагальні – як відображення того, що певна потреба назріла в часі, стала необхідністю» [7]. В. Крутецький підкреслює, що потреби є спонуканням до дії, яка «усвідомлюється і переживається людиною як необхідність у чомусь, недолік чогось, незадоволеність чимось» [5, с. 63]. Наявність потреб викликає активність особи, реалізація якої у дії веде кінець кінцем до виникнення стану задоволення. Для процесу виховання й становлення особи важливим є формування поряд із природними, духовних та соціальних потреб: потреб в інформації у сфері культури.

Духовна культура як усталена матриця духовного життя, стереотип сприйняття й мислення, менталітет суспільства може відігравати різну роль на різних етапах розвитку суспільства. І саме теперішній рівень переходу до інформаційного суспільства висуває духовний компонент культури на перше місце. Духовне спілкування має місце не лише на міжособистісному рівні. Є ще об'єктивовані у мові, літературі, творах мистецтва результати духовної діяльності постійно розпредмечуються, стають здобутком свідомості людей.

Так здійснюється опосередковане спілкування, передача досвіду та взаємозв'язок між поколіннями, епохами, культурами і субкультурами.

Історія культури - це багато в чому взаємодія субкультур. Якщо спростити цю схему, то прибудь-якому підході (формаційний, релігійний та ін) ми побачимо заміну провідних субкультур по колу осіб (на зміну носіям одних субкультур приходили інші) у часі і просторі. На зміну субкультурі рабовласників приходить субкультура феодалів, їх замінює субкультура фінансових і промислових ділків, а пізніше –передових технократів і провідних інтелектуалів. Досить придивитися до історії релігій. Субкультур а християнства близько трьох перших сторіч в Римській імперії чи більше століття в язичницької Русі до Хрещення князя Володимира була типовою субкультурою. Але християнство з релігійної субкультури (часто переслідуваної панівної язичницькою культурою) стало ставати новою культурою далеко не тільки Риму та Києва [11; 12]. Зміна стилів, напрямків, жанрів і шкіл також була взаємопов'язана з «підкилимної» боротьбою у культурному просторі, репрезентованоюяскравимипредставниками різних субкультур них напрямків і спільнот [11; 12].

Сьогодні необхідно говорити про формування нової інформаційної культури, – а у підтексті та у значній кількості випадків й субкультури, – особи (вона стає одним з важливіших чинників загальної культури суспільства і людини), груп та суспільства у цілому. Найкращий спосіб зберегти добутки людства і передати їх сучасним та наступним поколінням – це здатність акумулювати й трансформувати традиційні національні та соціальні цінності у межах нової інформаційної культури. Інтенсивний розвиток і свідоме цілеспрямоване трансформування сучасної української культури у світове русло – єдиний спосіб збереження життєздатних культурних традицій, поширення інформації про Україну. Методологічною основою для формування визначень суті різних дефініцій, можуть стати й такі слова: «Ядро інформаційної культури складається із найголовніших соціокультурних цінностей, норм, інформаційної діяльності, способів поведінки, світоглядно-духовних настанов і способів реагування на інші види культури. Це культурне ядро акумулюється і реалізується в усній мові, у писемності, у культурних пам'ятках, у класичних творах мистецтва, літератури, живопису, театру, і, нарешті, – в зразках загальноновизначної діяльності» [2, с. 110].

Становлення зв'язку і взаємодії візуального, аудіального і тактильного компонентів пізнання зумовлює побудову концепції синтетичного мислення; зрушення мають відбутися у самій пізнавальній діяльності людей, у процесах пізнання й прийняття ними світу. Спеціального дослідження чекають когнітивні процеси комп'ютеризації, які надають можливості для різкого підвищення рівня, темпу розумової діяльності. В інформаційному суспільстві взаємодія «людина – техніка» повинна доповнюватись взаємодією «людина – люди». Розвиток інформаційного суспільства пов'язаний із зміною усієї матеріальної і духовної культури. Нова «екранна» культура, яка прийшла на зміну «дописемній» і «книжковій» культурі, водночас поглинувши їх, є свідомством змін культурного коду цивілізації; формування нового мислення вимагає формування культурно-інформаційних потреб осіб.

Аналіз теоретико-методологічних підходів дозволяє сформулювати наступні узагальнення: організований процес повинен враховувати особливості, пов'язані з глобальними перетвореннями у соціальній сфері, що в умовах сьогодення набувають планетарного масштабу; розвиток демократичного процесу у ході становлення інформаційного суспільства дозволяє прогнозувати появу інформаційної демократії; інформатизація як соціокультурний процес висуває нові вимоги до людини, до її мислення і культури, світобачення, моралі, моральних норм і ціннісних орієнтацій, до розвитку візуального мислення як особливого виду синтетичного мислення. Весь простір трансформації інформації її селекції й інші процеси, які пов'язані з процесами масової культури актуалізують проблему медіакультури та його важливого напрямку – субмедіакультури. Теоретичне осмислення проблеми дозволяє зробити висновок про цивілізаційне значення формування особливої субкультури – національної «медіасубкультури» на рівні окремої особи, груп осіб та всього суспільства.

Джерела та література

1. Бездверна-Хомерікі О. А. Педагогічні умови гуманістичного виховання підлітків у сфері культурно-дозвілєвої діяльності. – Автореф. дисерт. канд. пед. наук. – К., 1997. – 28с.
2. Джинчарадзе Н. Г. Інформаційна культура / Н. Г. Джинчарадзе. – К., 1999. – 177 с.
3. Джинчарадзе Н. Г. Розвиток інформаційної культури особистості за умов гуманізації суспільства / Н. Г. Джинчарадзе. // Людина і духовність .– К.: Науково-дослідний ін-т «Проблеми людини», 1996. – Т.5. – С. 214 – 216.
4. Зимняя И. А. Педагогическая психология: Учеб.пособие. / И. А. Зимняя. – Ростов н/Д: Изд-во «Феникс», 1997. – 480с.

5. Крутецький В. А. Психологія / В. А. Крутецький. – М.: Просвещение, 1980. – 320 с.
6. Мазур П. І. Школа українського відродження / П. І. Мазур. // Рідна школа. – №7-8. – С.9.
7. Марченко Т. А. Потребность как социальное явление / Т. А. Марченко. – М.: Высш. шк., 1990. – 127 с.
8. Несбитт Д. Что ждет нас в 90-е годы. Мегатенденции: Год 2000. Десять новых направлений на 90-е годы / Несбитт Д., Эбурдин П. – М.: Республика, 1992. – 415 с.
9. Нестеренко В. Г. Вступ до філософії: онтологія людини / В. Г. Нестеренко. – К.: Абрис, 1995. – 336с.
10. Ортега-І-Гассет Х. Что такое философия? / Х. Ортега-І-Гассет. – М., 1991. – 408 с.
11. Радзієвський В. О. Нотатки з субкультури аномії : монографія / В. О. Радзієвський. – К. : Логос, 2012. – 368 с.
12. Радзієвський В. О. Про теорію та історію субкультур: нариси до субкультурології : монографія / В. О. Радзієвський. – К. : Логос, 2013. – 276 с.
13. Цымбал В.П. Теория информации и кодирование : учебное пособие для вузов / В.П. Цымбал. – К. : Вища школа, 1992. – 263 с. : ил.
14. Bell D. The social framework of information society / D. Bell. // The computer age: A twenty year view. – Z.: Mit Press, 1981. – XYI, 491 p.
15. Naisbitt D. Megatrends : Ten New Direction Transforming Our Lives / D. Naisbitt. – N.Y., 1984. – 485 p.
16. Toffler A. The adoptive corporation / A. Toffler. – London : Jower , 1985. – 217 p.

Аннотація

В статті в культурно-історическому виміренні аналізується феномен медіакультури. Автор в сучасному дискурсі в контексті концепції субкультури згадує основні аксіологічні та соціокультурні рефлексії медіакультури, окремі особливості ментальної парадигми її субкультур.

Ключевые слова: інформаційна культура, медіакультури, інформаційна культура людини, субмедіакультури, культура, субкультура, культурологія.

Annotation

In an article in the cultural-historical dimension analyzes the phenomenon of media culture and its individual subcultures. Author in the context of the concept of subcultures mentions basic axiological and cultural codes of media culture, as well as individual characteristics of mental paradigms subcultures media culture. The new mental paradigms subculture media culture becomes most valuable and leading to subcultural space, creating cultural codes and matrices of the future, justifying new concepts and projections of human development. According to the author, media culture in the context of the basic socio-cultural reflections in contemporary cultural and historical discourse in Ukraine is gaining more significance and relevance. The author believes that the accession process in culture operation and it is accompanied by a media culture reflection of reality in all of the individual diversity toward her. The content of individual consciousness in the form of subjective reality and memory is reflected in the brain and is the result of internalization of cultural subject. Culture, including the media, are structurally necessary to reproduce all aspects of human entry into the world of contemporary culture and operation in the family as its subject. These needs associated with high-quality structure-building persons as the subject of modern culture. Important among the factors that induce

to formation and development of the content and quality characteristics of cultural and information needs of person, there is a thesaurus of information culture of modern society.

Informationization becomes a powerful factor that transforms society and individual personality. Continuous variation was the most distinctive feature of the new situation, and the person should not be able to rote, and the creative processing of information. The globalization of information space allows for the implementation of the new level of information needs, but in close connection with the formation of certain information culture of the person who allows you to search information on the use of new information technologies. If to speak about media culture as a phenomenon of the information society, it is of course in most media technologies, media and even the full range of media, which is just a cultural phenomenon on my sly uvatysya as a set of technologies or those that create the face of modern industrial society.

Keywords: information culture, media culture, information culture person, submediakultury, culture, subculture, culturology.

УДК 37.016:94(477)''1920''

**Тетяна Теремецька
(Київ)**

ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ШКІЛЬНОЇ ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТИ В УСРР В 1920-Х РОКАХ

В статті визначено особливості перебудови шкільної освіти в УСРР в контексті переходу до комплексної системи навчання та формування радянських підходів до вивчення історичного матеріалу в 1920-х рр. Висвітлено зміну ідеологічного змісту та ціннісних орієнтирів історичної освіти внаслідок впровадження в структуру навчально-виховного процесу дисципліни – «суспільствознавство».

Ключові слова: шкільна освіта, історична освіта, шкільне суспільствознавство, комплексна система, зміст навчання, комплексні програми, суспільно-політичне виховання.

Державна система освіти є важливим інститутом, який має створити умови для виховання свідомого громадянина демократичного суспільства. Процес утвердження України як суверенної, правової, демократичної держави, визнання її повноправним та дієвим членом світової спільноти поставило перед шкільною історичною освітою нові виклики та перспективи.

Саме вивчення історії шкільної історичної та суспільствознавчої освіти повинні стати основою формування громадянськості як комплексу відповідних якостей та компетентностей особистості. В процесі формування національної свідомості учнів, їх громадянської позиції та толерантної поведінки вчитель має можливість презентувати Україну як частину світової та європейської спільноти, оцінити внесок української нації у світову історію, освіту та культуру.